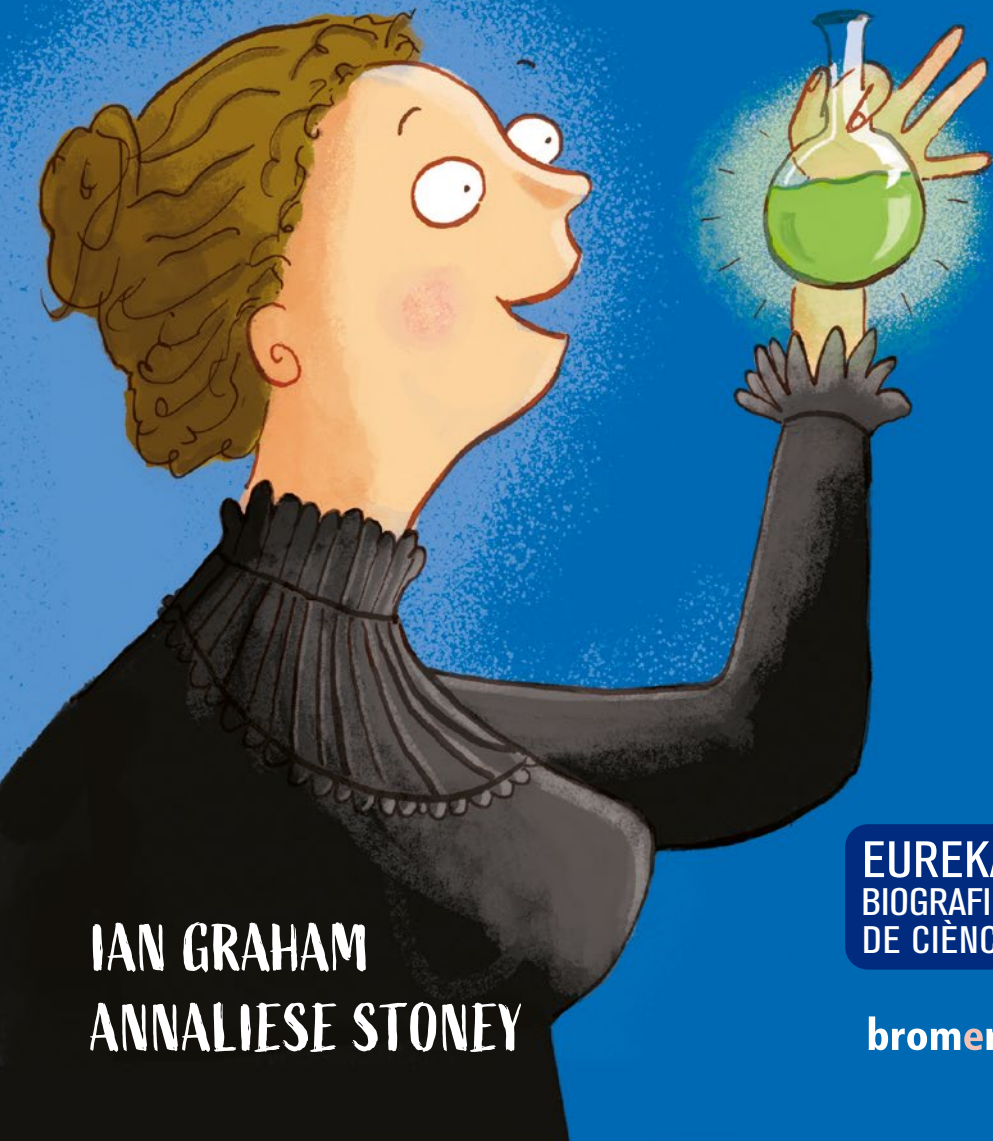

MARIE CURIE I LA RADIOACTIVITAT

IAN GRAHAM
ANNALIESE STONEY

EUREKA!
BIOGRAFIES
DE CIÈNCIA

bromera

CAPÍTOL 1

1883

Quan jo tenia quinze anys, el ministre d'Educació de la Polònia russa, el senyor Apushtin, va visitar la meua escola. Era el meu últim curs. Ens reunírem tots al vestíbul de l'escola. En això, el senyor Apushtin va dir el meu nom amb una veu fosca i forta: Maria Sklodowska. La veu va ressonar a tot el vestíbul. Quan vaig eixir davant de tots, em va donar una medalla d'or perquè vaig ser la primera del meu curs. Mon pare

no esperava menys de mi, però igualment es va mostrar molt orgullós.

A la Varsòvia dominada per Rússia, les xiques no podien anar a la universitat quan acabaven

LA FAMÍLIA DE MARIE CURIE

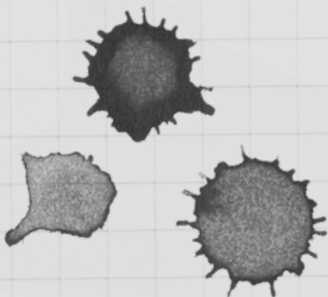
La dona que s'havia de convertir en Marie Curie va nàixer a Varsòvia el dia 7 de novembre de 1867, amb el nom de Maria Salomea Sklodowska. A casa, tots li deien Manya. Son pare, Vladislav Sklodowski, era professor de física i matemàtiques. Sa mare, Bronislawa, era la directora d'una escola femenina. Manya era la menuda de cinc germans. Quan tenia deu anys, sa mare va morir de tuberculosi. Tres anys després, la seua germana major, Sophie, va morir víctima d'una malaltia anomenada *tifus*.

l'escola. No estava permès. Era il·legal educar les dones. Us ho podeu creure? Per descomptat, nosaltres no ho acceptàvem. Els polonesos estem fets d'una pasta molt dura, no teníem un altre remei. Havíem de desobeir els russos que controlaven el nostre país, i les seues lleis. Alguns professors s'encarregaven d'ensenyar les xiques poloneses, però ho havien de fer en secret. Impartien classes privades als seus domicilis i en diverses institucions distribuïdes per Varsòvia. Les classes havien de canviar de lloc sovint per a evitar que ens descobriren, per això en déiem *la Universitat Volant*. Qualsevol persona que descobriren infringint les lleis podia ser enviada a les fredes presons de Sibèria, de manera que havíem de ser molt prudents.

La meua germana major, Bronya, volia ser metgessa. L'única manera d'aconseguir-ho era anar a París i estudiar a la universitat de la Sorbona, que era una de les poques universitats d'Europa on podien estudiar les dones. Però ni

LA POLÒNIA RUSSA

Polònia va sofrir unes quantes derrotes en diverses guerres del segle XIX. El territori va ser ocupat pels enemics, que se'l dividiren entre ells. Marie Curie va créixer en la part de Polònia que pertanyia a l'Imperi Rus. Els russos prohibiren el polonés a les escoles, substituïren els professors polonesos per professors russos i cremaren els llibres polonesos. Els xiquets polonesos havien de parlar rus a l'escola. Polònia no va tornar a ser un país independent fins que no va acabar la Primera Guerra Mundial (1914-1918).

reunint tots els seus estalvis tenia prou diners per a anar-se'n. De manera que vaig tindre una idea.

–He estat pensant molt sobre com resoldre el nostre problema –li vaig dir, a Bronya–. També he parlat amb el pare i crec que ja sé com resoldre'l.

Bronya no ho tenia tan clar.

–Puc pagar el bitllet de tren a París –va dir– i encara em quedarien diners per a poder viure-hi un any. Però la carrera de Medicina dura cinc anys... És impossible.

–Si ho intentem separades, fracassarem –li vaig explicar–, però si ho intentem unides...

–Què vols dir –em preguntà– amb això d'intentar-ho unides?

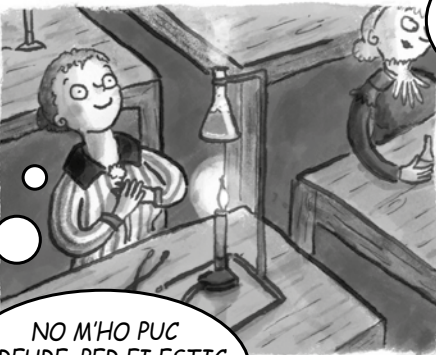
–Ves a París –li vaig contar el meu pla– i viu dels diners que tens estalviats mentre pugues. Mentrestant, jo intentaré trobar una faena d'institutriu. Quan se t'acaben els diners, el pare i jo ja podem enviar-te'n fins que pugues acabar la carrera. Quan tu acabes els teus

estudis, pots fer igual com jo, per ajudar-me a mi. De manera que, si seguim el meu pla, en compte de fracassar les dues, les dues triomfarem.

I així ho férem. Bronya se'n va anar a París i jo vaig començar a treballar d'institutriu. El pare i jo li enviàvem diners i ella va poder acabar la carrera. Poc abans que es convertira en metgessa, quan estava a punt de casar-se amb un altre metge, em va arribar una carta de París. Vaig reconèixer la lletra de seguida. Era una carta de Bronya que em deia que per fi havia arribat el meu torn d'anar a París. Però aleshores jo li havia promés al pare, que anava fent-se vell, que em quedaria amb ell a Varsòvia. Després d'haver estat tants anys treballant d'institutriu, el meu somni d'anar a la universitat de París havia anat esvaint-se. Però Bronya em va convèncer. La seua insistència va fer que em tornaren a entrar ganes d'estudiar i quan el pare va accedir, vaig decidir anar-me'n.

Mentre esperava que començaren les classes a la Sorbona, vaig tornar a la meravellosa Universitat Volant i vaig entrar a un laboratori científic per primera volta en la vida. Era al museu d'Indústria i Agricultura. Allà vaig fer els meus primers experiments científics i em vaig sentir com a casa. Així vaig descobrir que aquell era el treball que jo volia fer la resta de la meua vida, si era possible. Estava preparada per anar a la Sorbona.

Havia arribat el moment d'anar-me'n a París. Vaig comprar el bitllet de tren més barat, de quarta classe. El vagó, que era només per a dones, ni tan sols tenia bancs per a seure. Em vaig comprar un catret per a poder seure. Va ser un viatge molt llarg, més de mil sis-cents quilòmetres en un tren de vapor. Va durar quaranta hores. I en aquell vagó feia molt de fred perquè en la quarta classe no hi havia calefacció. Em cobria amb un edredó per a estar ben calenteta, portava de casa tot el menjar i la beguda que necessitava i m'entretenia llegint els llibres que duia.

- Maria Sklodowska va a classe en secret en la Polònia russa, on és il·legal que les xiques estudien.
- Maria treballa d'institutriu perquè la seua germana puga estudiar Medicina a la Sorbona de París.
- Per fi, Maria pot començar a estudiar a la Universitat de París l'any 1891.

